

JUUBILARID

NIINA VOROBJOVA

60

Milline daam ei unistaks Pariisist, milline prantsuse filoloog ei unistaks Pariisist? Unistas ka Leningradi Ülikooli võõrkeelte fakulteedi tudengineiu Niinotška, kuid saatus viis ta varsti peale ülikooli lõpetamist 1960. a. mitte Pariisi, vaid Siberisse Angarskisse. Tuli valida ühelt poolt oma haritlasteperekonna, seniste sõprade ja Leningradi valgete ööde, teiselt poolt noorusliku entusiasmi, armunu südamekutse ja Siberi pakase vahel. Võitis teine pool. Esimene tööaasta ei osutunud kergeks — prantsuse keele oskaja asemel vajati kooli internaadis rangelt-emalikult hoolitsevat kasvatajat, kes aitaks ka lastel sukki nõeluda ning õpetaks pesu pesema. Niina Pavlovna armastas nii lapsi kui ka tööd nendega, kuid siiski oli suur rõõm saada järgmisel aastal erialast tööd õppejõuna Irkutski Võõrkeelte Instituudis.

Arhitektist abikaasa loomingulise novaatorluse pidev vastuolu vanameelse jäikusega sünnitas vabakunstimiku, kelle skulptuurid kaunistavad tänastki Irkutskit. Kümne Siberiaastaga kainenenes noorusromantika ning 1971. a. saabus perekond (juba 3-liikmelisena) uute lootuste ja plaanidega vabameelsesse Baltikumi, lähemale Pariisile — Tartusse.

Niina esimene töökoht Tartus on jäänudki ainukeseks. Teda köitis raamatute maailm alates maa-alt hoidlast. Mõne kuu pärast saadud töökoht reserv-vahetusfondis tõi nii uut kui ka meenutas juba minevikuks saanut. Sõbra tänava kirik, kus kogud asusid, oli koduselt külm nagu Siber. Niina teadmisi ei vajanud aga mitte ainult prantsuskeelsed raamatud, vaid teisedki, tema käe all said kõnekaks raamatus leiduvad ekliibrised. Raamatukogunduslikud tarkused ja oskused kasvasid aga sedavõrd, et neid võis järgnevalt metoodikaosakonnas töötades jagada teistelegi.

1978. aasta viis Niina taas suuremasse lähedusse päriserialaga. Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond oli temas ära tabanud vajalike keelte oskusega, sügavate üldkultuuriliste teadmistega, täpse, põhjaliku ja uurijaloomuga töötajana ning üldse väga meeldiva kolleegi. Niina jätkas uues iseõppijate kollektiivis, kus igaks uueks tööks vajalikud teadmised saadakse sageli alles töö käigus kogemuslikult ja nähtud vaeva hea resultaat võib tegijat ennast teadmiste kasvades ka enam mitte rahuldada. Need vaevad kestavad nüüdseks juba kakskümmend aastat. Ülikooli raamatukogu varadest on Niina avaldanud hinnatavaid artikleid, pidanud ettekandeid ning koostanud näitusi. Omaette kaante vahele on jõudnud kahe ulatuslikuma töö tulemused. 1989. a. ilmus “Французские автографы из коллекций Научной библиотеки Тартуского государственного университета”. Kataloog sisaldab anoteeritud kirjeid ligi tuhande kirja kohta, mida on läkitanud 17.–19. sajandi teadlased,

riigitegelased, kirjanikud, näitlejad, heliloojad jt., ning on varustatud isiku- ja kohanimede registriga. Nii lühikese iseloomustuse taga peituvat töömahtu teab kõigepealt tegija ise — 774 eri isiku sageli loetamatud käekirjad ja käekirja muutused ajas, eri ajastute mõisted ja stiilid, üksikkirjade sisu, mis saab sageli arusaadav olla vaid kirjavahetajale endile, elulooliste andmete keerukad otsingud jne. jne. Kataloogiga tuttavad spetsialistid imestavad seda hinnates, et tegemist on ühe koostaja, mitte koostajate tööga. Kuid Niina töötabki möödunud sajandi traditsioonis, kus üks suutis enam kui terve kollektiiv.

1995. a. ilmus “Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse”, mis võtab näituse kataloogina kokku P. Aleksandrovi memoriaalkogu uurimisel ja kirjeldamisel kogunenud teadmised. Meie uue ajastu kaunis väljaanne tutvustab raamatukogu üht rariteetseimat kogu, mis on tänuväärne aines raamatu-uurijale — 128 trükist 16. sajandist, ligikaudu 1200 raamatut 17. sajandist, nende seas nimekate teadlaste eluajal ilmunud väljaanded, trüki- ja kõitekunsti suurepäraseid näiteid, paljud omanikumärgid ja marginaalid.

Tööd Aleksandrovi koguga võib võtta sissejuhatuseks tööks varatrükistega. Käsilolev ülesanne on kaalukaim — läbitöötamisel on u. 600-nimetuseline paleotüüpide kogum. Arvestades senitehtut, on raamatukogul oodata aineväärilist, soliidset kataloogi.

Ja nii ei olegi Niina Pariisi jõudnud, kuid Pariis on tulnud temani paljude ajalooks saanud vanade raamatute või tähtsate kirjade kaudu. 2. märtsil tänasid kolleegid Niinat kõige selle eest, mis on võimaldanud neid siiraid kirjaridu. Et inimvaim oleks ikka virge, ei tohi ta jõude olla. Niina, kannata veel veidi Pariisiga, palju tähtsat on vaja ära teha, jõudu Sulle! Aga kui saaksime Pariisi kuidagi Sulle ise terendama panna, teeksimme seda! Palju õnne!

URVE TÕNNOV

60

Urve Tõnnov, neiuna Heinsar, sündis 17. märtsil 1938. aastal Pärnus. Varane lapsepõlv möödus Sindis, varsti pärast sõda kolis pere Vändrasse. Huvi kirjanduse vastu ning soov õppida ülikoolis eesti filoloogiat tõid Urve pärast Vändra Keskkooli lõpetamist 1957. a. Tartusse. Paraku see soov ei täitunud, sest eelisseisundis olid armeeteenistusest tulnud noormehed ning tudengiks pürgijal soovitati anda paberid vene filoloogia osakonda. Esimese kursuse lõppedes anti dekanaadis taas lootust, et kui suvevaheajal käia tööl uudismaal Kasahstanis, võib sügisel jätkata õpinguid soovitud erialal. Hiljem ei mäletanud enam keegi seda peibutatavat lubadust. 1961. a. lõpetas Urve ülikooli vene filoloogia erialal. Pole kunagi kuulnud teda kahetsemas sõitu uudis-